

PEŞƏ LİSEYİ İNKİŞAF YOLUNDA

Rafiq Əliyev,

Bərdə Peşə Liseyinin tərbiyə işləri üzrə direktor müavini

e-mail: rafiq.aliyev55@mail.ru

Əsası 1952-ci ildə qoyulan Bərdə Texniki-Peşə Məktəbi 1996-cı ildən yeni statusda – Bərdə Peşə Liseyi kimi fəaliyyətini davam etdirib. Fəaliyyəti dövründə liseydə, əsasən kənd təsərrüfatı sahələri üzrə kadrlar hazırlanıb. Uzun illərdir ki, istismar müddəti başa çatmış köhnə binada fəaliyyət göstərən təhsil müəssisəsi yeni tədris ilindən etibarən dövlətin diqqət və qayğısı nəticəsində artıq müasir tələblərə cavab verən tədris korpuslarında fəaliyyətini davam etdirəcəkdir.

2021-ci ilin oktyabr ayında istifadəyə verilən liseyin yeni binasının açılışında ölkə prezidenti İlham Əliyev iştirak edib və liseydə yaradılan şəraitlə yaxından tanış olub. Görülən işlərlə bağlı dövlət başçısına ətraflı məlumat verilərək bildirilib ki, liseydə Bərdə və ona yaxın ərazilərdə əmək bazarının tələblərinə uyğun, əsasən kənd təsərrüfatı yönümlü, rəqabətqabiliyyətli peşəkar işçi kadrlar hazırlanaraq, regionun dövlət və özəl istehsal müəssisələrinə olan ehtiyacını təmin etmək üçün xeyli işlər görülüb. Dövlət başçısı liseydə tədris olunan peşələrlə, o cümlədən texniki-peşə təhsili pilləsi ilə yanaşı, bu ildən etibarən yüksək texniki-peşə təhsili (subbakalavr) pilləsində tədris olunacaq 6 ixtisas üzrə qəbul olunan tələbələrin **keyfiyyət göstəriciləri** ilə maraqlanıb və peşəkar kadr hazırlığı ilə bağlı öz məsləhətlərini verib.

Xatırladaq ki, görülən işlər 2017-ci ilin oktyabr ayından “Azərbaycanda peşə təhsili və təlimi mərkəzlərinin modernləşdirilməsi” Proqramı çərçivəsində **“Bərdə Peşə Liseyinin modernləşdirilməsi”** layihəsinin icrası ilə həyata

keçirilib. Layihənin əsas məqsədi qabaqcıl Avropa ölkələrinin standartları və təcrübəsinə uyğun Bərdə Peşə Liseyində peşə təhsili və təliminin modernləşdirilməsi olub. Həmçinin layihədə qarşıya qoyulan vəzifələr – liseydə modern idarəetmə sistemi yaratmaq, liseyin davamlı fəaliyyəti üçün maliyyə resursları səfərbər etmək, rəhbər və mühəndis-pedaqoji heyətin texniki bacarıqlarını daha da təkmilləşdirmək, eyni zamanda liseyin mövcud maddi-texniki bazasının modernləşdirilməsinə töhfə verməklə, onu qabaqcıl Peşə Karyera Mərkəzi kimi tanıtmayaq olub.

Hazırda liseydə Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən “Bərdə Peşə Liseyinin modernləşdirilməsi” layihəsi çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstitutu, Estoniyanın Jarvarmaa Peşə Təhsil Mərkəzi və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (işəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası ilə əməkdaşlıq əlaqələri davam etməkdədir. Artıq liseydə əməkdaşlıq əlaqələri nəticəsində idarəetmə sisteminin və mühəndis-pedaqoji heyətin bacarıqlarının daha da

təkmilləşdirilməsi, büdcədən kənar maliyyə resurslarının müəyyənləşdirilməsi sayəsində keçirilən təlimlər öz bəhrəsini verməkdədir.

Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən bu ilin oktyabr ayında 15 günlük Türkiyə Respublikasına ezam olunan lisey rəhbərliyi də, məhz peşə təhsili sisteminin inkişafındakı qabaqcıl iş təcrübəsinin, eləcə də müasir texnika və texnologiyanın iş prinsiplərinin daha dərinlən öyrənilməsi məqsədi ilə qardaş ölkədə olub. Hazırda əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi üçün dövlət və özəl sektorda fəaliyyət göstərən işəgötürənlərlə, eləcə də bir sıra qurum və yerli idarəetmə orqanları ilə sıx əməkdaşlıq edilir.

Estoniyanın Jarvarmaa Peşə Təhsil Mərkəzinin rəhbəri və işçi heyəti bir neçə dəfə liseydə olub, iş təcrübələri haqqında məlumatlar verərək, tədris və təlim prosesini əks etdirən videoçarxlar nümayiş etdiriblər. Hazırda onların qabaqcıl iş təcrübəsi yerli şəraitə uyğunlaşdırılaraq liseydə tətbiq edilir. Belə ki, liseyin 50 hektarlıq təcrübə sahəsində birgə istifadə müqaviləsi əsasında pambıq, arpa və yonca bitkiləri əkilərək becərilmiş və nəticədə həmin məhsulların satışından liseyin büdcəsinə 12.500 manat vəsait daxil olmuşdur. Eləcə də liseyin II korpusunun ərazisində 2500 m² ərazidə istixana şəraitində tərəvəz bitkilərinin istehsalı ilə məşğul olmaq üçün sahə ayrılımış, həmin sahəyə daha məhsuldar torpaq və üzvi gübrələr gətirilmiş, şitilliklər əkilməsi üçün toxumlar alınaraq cücərdilməyə qoyulmuşdur. İstixanada birgə istifadə müqaviləsi əsasında tərəvəz bitkilərinin becərilməsi və istehsal olunacaq tərəvəz məhsullarının satışından əldə olunan gəlirin xeyli hissəsinin liseyin büdcəsinə mədaxil olunması planlaşdırılmışdır. Bütün bunlarla yanaşı, liseyin dərzi və kənd təsərrüfatı emalatxanalarında da büdcədən kənar gəlirlərin daha da artırılması üçün dəyəri bazar qiymətindən aşağı, keyfiyyətli məhsulların istehsalı nəzərə tutulmuşdur.

Yeni tədris ilindən liseydə aparılan yenidənqurma işləri nəticəsində beynəlxalq standartlara cavab verən maddi-texniki baza ilə təchiz olunan 4 mərtəbəli tədris binası, regionlardan gələn tələbələr üçün hər biri 192 yerlik olan 2 yataqxana, 3 mərtəbəli emalatxana və laboratoriya korpusu, texnikaların saxlanılması üçün qaraj (örtülü dayanacaq) və digər köməkçi binalar istifadəyə verilib. Burada tələbələrin peşə biliklərinə mükəmməl yiyələnməsi üçün hər cür şərait yaradılıb.

Hazırda Bərdə Peşə Liseyində beynəlxalq standartlara cavab verən maddi-texniki baza mövcuddur. Belə ki, **24** fənn kabinet, **18** müasir tədris emalatxanası və avtomobil təmiri mərkəzi, **9** laboratoriya, **7** təmir sexi, **58** sinif otağı, müasir idman qurğuları ilə təchiz olunmuş idman zalı, futbol, voleybol, basketbol meydançaları, yol hərəkəti nişanları ilə təchiz olunmuş yeni avtodrom (sürüş meydançası), 380 nəfərlik akt zalı, ümumi fondu 21.844 ədəd olan kitabxana, idarəetmə işləri ilə bağlı profillərə müvafiq lazımi materiallarla təchiz olunmuş 9 kabinet və STEAM Mərkəzi fəaliyyət göstərir.

Tələbələrin tədris və təlim-tərbiyə prosesi ilə 28 istehsalat təlimi ustası və 56 müəllim məşğuldur. 2021/2022-ci tədris ilində onlardan 17 müəllim və 13 istehsalat təlimi ustası Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən təşkil olunmuş müəllimlərin bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi ilə bağlı diaqnostik qiymətləndirmədən və müsabiqə mərhələsindən keçərək, liseydə müddətli müqavilə əsasında işlə təmin olunmuşlar.

Liseydə 27 ixtisas üzrə istehsalat təlimi və laboratoriya məşğələləri müasir standartlara cavab verən, maddi-texniki baza ilə təchiz olunmuş emalatxana və laboratoriyalarda tədris olunur. O cümlədən, kənd təsərrüfatı emalatxanasında

kənd təsərrüfat təyinatlı 25 adda, nəqliyyatın texniki istismarı – YTP ixtisası üzrə avtomobil mərkəzi və 7 təmir sexində 14 adda, yüksək texniki-peşə təhsili pilləsində “baytarlıq və heyvandarlıq işi” ixtisası üzrə Baytarlıq PET klinikası yaradılmış və hazırda tələbələrin istifadəsində olan həmin klinikada 15 adda, suvarma sistemləri emalatxanasında 10 adda, tikişçi emalatxanasında 5 adda, bitkiçilik laboratoriyasında 13 adda, eyni zamanda çilingər-santexnik, isitmə-suyutma sistemləri, qaynaqçı, dülgərlik, market təlim, plastik qapı-pəncərə, avtomobillərin təmiri və diaqnostikası, aqroservis və təmirçi-çilingər emalatxanalarında müxtəlif sayda maşın və avadanlıqlar tələbələrin istifadəsinə verilmişdir.

Müasir maddi-texniki baza ilə təchiz edilən liseydə tələbələr aşağıdakı istiqamətlər: “nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı (avtomobil üzrə)”, “binaların tikintisi və istismarı”, “sənaye avadanlıqlarının quraşdırılması və texniki istismarı”, “baytarlıq və heyvandarlıq işi”, “mühasibat uçotu”, “heyvandarlıq mütəxəssisi”, “tərəvəz ustası”, “aqroservis mütəxəssisi”, “avtomobillərin təmiri çilingəri”, “genişprofilli traktorçu-maşinist”, “kompüter operatoru” və s. üzrə təhsil alırlar.

“Bərdə Peşə Liseyinin modernləşdirilməsi” layihəsi çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun və işəgötürən müəssisə və təşkilatların mütəxəssislərinin iştirakı ilə 10 ixtisasın – “manikür-pedikür ustası”, “avtomobil elektriki”, “satıcı-kassir”, “anbardar”, “aşpaz köməkçisi”, “satış təmsilçisi (ekspeditor)”, “mebel quraşdırıcısı (montajçı)”, “sosial media marketingi (SMM)”, “şəbəkə administratoru”, “çağrı mərkəzi operatoru” qısamüddətli, eləcə də “baytar texniki” və “baramaçı” ixtisaslarının nəticəyönlü, səriştəəsaslı və modul strukturlu təhsil proqramları (kurikulumlar) hazırlanmışdır.

Sözügedən ixtisaslar üzrə müvafiq olaraq **“Manikür və pedikür işləri”, “Avtomobilin elektrik sistemləri”, “Satış və kassa işi”, “Xörək və yarımfabrikatların hazırlanması”, “Satış təmsilçisinin (ekspeditorun) işi”, “Hazır hissələrdən mebelin quraşdırılması (montajı)”, “Sosial media marketing xidmətləri”, “Şəbəkə avadanlıqları və protokollarının konfigurasiyası və təhlili”, “Çağrı mərkəzi operatorunun işi”, “Baytar texniki xidmətləri” və “Tutçuluq.**

Baramanın yetişdirilməsi” adlı modul dərs vəsaitləri hazırlanmışdır. Hazırda həmin dərs vəsaitlərinin nəşri istiqamətində işlər aparılır.

Hazırda liseydə 680 tələbə təhsilini davam etdirir. Onlardan 140 nəfəri yüksək texniki-peşə təhsili (subbakalavr), 540 nəfəri isə texniki-peşə təhsili pilləsində oxuyur. Təhsil alan tələbələrdən 360 nəfəri ümumi orta təhsil bazasından, 320 nəfəri isə tam orta təhsil bazasından liseyə qəbul olunub. Onlardan 140 nəfəri qızlardır. Texniki-peşə təhsili pilləsi üzrə təhsil alanlardan 1-i ali təhsilli, 4-ü isə orta ixtisas təhsillidir.

Liseydə çalışan mühəndis-pedaqoji kadr heyətinin təkmilləşdirilməsi, onların bilik və bacarıqlarının artırılması ixtisasartırma və yenidən-hazırlanma təlimləri vasitəsilə həyata keçirilir. Əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması məqsədi ilə diaqnostik qiymətləndirmədən keçənlərdən əlavə, 2 ixtisas fənn müəlliminin ixtisasartırma kursunda iştirakı da təmin olunub. Nəticə olaraq tədris olunan “tərəvəz ustası” və “heyvandarlıq mütəxəssisi” ixtisasları üzrə ixtisas fənn müəllimlərinin birgə iştirakı ilə yeni tədris proqramları (kurikulum) hazırlanıb.

Tələbələrdə peşə təhsilinə ən çox maraq yaranan cəhətlərdən biri də liseydə iş axtarışı və karyera inkişafı ilə bağlı Karyera İnkişafı və Kənd Təsərrüfatı Sahibkarlığı Mərkəzinin fəaliyyət göstərməsidir. Mərkəzdə əmək bazarında işləmək və ya təcrübə keçmək istəyən tələbələrə məsləhətlər verilir, iş axtarışı, karyera inkişafı ilə bağlı onları daha çox düşündürən mövzularda təlim və seminarlar keçirilir. Mərkəz əməkdaşları regionda fəaliyyət göstərən məşğulluq xidməti idarələrini və saytlarda yerləşdirilən iş elanlarını araşdırıb, məzun olacaq tələbələrə mütəmadi olaraq məlumatlandırırlar.

Liseyin kollektivi daima peşəyönümü işinin həyata keçirilməsini diqqətdə saxlayır və bu məqsədlə də mütəmadi olaraq regionda fəaliyyət göstərən ümumtəhsil məktəbləri ilə əlaqəli işləyir. Həmin məktəblərin şagirdlərinə peşə təhsili haqqında məlumatlar verməklə yanaşı, açıq qapı günləri keçirir, onları liseydə tədris olunan peşələrə uyğun fəaliyyət göstərən fənn kabinetləri, emalatxana və laboratoriyalarla tanış etməklə, şagirdlərdə peşə təhsilinə olan marağın artırılmasına çalışırlar.